

BIBLIOGRAFIA

- Josep MARIA ALBAIGÈS: *Noms i renoms de Juneda*, Juneda 1992, 35 pàgs. L'autor recull més de cinc-cents malnoms de la vila on va néixer, un seixanta per cent dels quals són derivats de noms de baptisme. Albaigès hi destaca la raresa dels que tenen forma femenina i els classifica d'acord amb les característiques físiques, els posats, les comparacions amb vegetals o animals, la singularitat del caràcter, l'ofici, el lloc d'origen, etc. Es tracta d'una aportació molt ben sistematitzada i amb algunes interpretacions sobre l'"etimologia" d'una petita part dels renoms.
- Josep MARIA ALBAIGÈS I OLIVART: *Els carrers de Juneda*, Juneda 1991, 55 pàgs. L'autor inventaria setanta-dos carrers de la població i procura oferir les peculiaritats i la història de cadascun d'ells. I dona els noms populars i els que, al llarg dels canvis polítics o per decisió municipal, han agafat un nom oficial. N'hi ha de ben curiosos com el de l'Acordi, o el de la Botera (corrupció de Bovera) o el dels Cabalers on s'havien fet casetes gent del poble amb pocs recursos. L'obra s'acompanya amb mapes urbans de Juneda dels segles XII, XVI, XVIII i del 1900. El recull mereix ésser remarcat pel rigor de les explicacions, sovint de tradició oral.
- Vicenç CARBONELL I VIRELLA. Alfred CASTELLS I URGELLÈS I Josep SABATER I NAVARRO: *Els carrers de Vilanova i la Geltrú, 5. L'expansió del segle XX*, Centre de Normalització Lingüística de l'Alt Penedès-Garraf, Vilanova i la Geltrú, 1991, 117 pàgs. Els autors recullen noranta-vuit carrers que corresponen al procés de l'engrandiment de Vilanova i la Geltrú, sense comptar las barriades perifèriques. Els barris que comprèn l'obra són el Tacó (renom), l'Armanyà, L'Hort del Castell i Ponent, on trobem noms molt corrents, en bona part d'altres ciutats i algun d'influència immigratòria (Fuensanta) o política (Duc d'Ahumada), mentre d'altres són dedicats a prohoms vilanovins, escriptors, i n'hi ha ben pocs d'ofici (Picapedrers) o de velles partides de terra, a més d'algun renom (Xoriguer). L'obra, molt ben documentada, plena de referències històriques, és el fruit d'un equip que coneix a fons la matèria.
- Joan SALICRÚ I PLANS: *L'avi Joan*, Vallgorguina 1992, 56 p. El rastreig d'aquesta breu biografia d'un boscatger fill d'Hortsavinyà, nascut a mitjan segle passat, que passà la major part de la seva vida a Vallgorguina permet de trobar unes bones tres dotzenes de noms de casa d'aquest poble. D'entre ells, la totalitat de les quinze que constituïen aleshores l'anomenat veïnat de la Poca Farina. A més, hom hi localitza bon nombre de renoms i de malnoms, així com també alguns topònims de Sant Iscle, Sant Celoni, Hortsavinyà i Olzinelles.

Josep M. LLOBET I PORTELLA: *Sant Guim de Freixenet. Aproximació a la història d'aquest municipi*, Lleida 1992, 312 p. L'autor ha prestat una especial atenció, dins de l'onomàstica, als noms de casa de la població, extrets dels censos de 1910, 1920 i 1930. Pel que fa als topònims, a més de recollir els de les partides del terme, fa referència als nuclis de població agrupats actualment en aquest municipi: Altadill, Amorós, el Castell de Santa Maria, Freixenet de Segarra, Meliò, Palamós, la Rabassa, Sant Domí, Sant Guim de Freixenet, Sant Guim de la Rabassa, la Tallada i Vilalta. D'aquests dotze topònims n'assaja una explicació etimològica, tot advertint que es basa en l'obra *Els topònims de la Segarra*, d'Albert Turull. Un completíssim índex onomàstic clou el llibre.

Xavier RENAU: *Viatge als orígens d'una família catalana. Els Renau: 715-1991*. L'Aixernador Edicions, Argentona 1992, pròleg de Jaume Sobrequés, 126 p. Segons l'autor, aquest llibre, que resum la seva pròpia genealogia i és un tast d'una obra molt més extensa, ha estat el fruit de quaranta anys d'investigació en arxius catalans (catedral, Corona d'Aragó, Santa Maria del Mar, parròquia del Pi, Arxiu Diocesà, de Barcelona; capitular i de protocols de Girona; Fidel Fita, d'Arenys de Mar; Campins, etc.), de França (Archives Nationales i arxius de Montpeller), Madrid (Biblioteca Nacional), a més d'un bon nombre d'arxius privats de pairalies de Catalunya. Obviant tots els obstacles i amb molta sort, l'autor ha pogut aconseguir, gairebé miraculosament, de trobar les baules que permeten lligar 47 generacions, des del segle VII fins avui. Com ell mateix escriu "la família començà a Trier (Alemanya) i, paulatinament, va anar descendent vers el mitjorn europeu i la Mediterrània. El cognom, derivat del primitiu "Regenwald", quedà catalanitzat a mitjan segle XII a les comarques gironines i ha sofert, per sort, molt poques variacions, la més important de les quals és la conversió del fonema "ld" en el vocàlic, quasi àton, de la *u* final. Es tracta, és clar, d'un nom propi de persona transformat en cognom, és a dir, patronímic emprat a partir del segle tretzè com a apel·latiu de nissaga" (pàg. 31). Entre els més de tres-cents noms d'avantpassats que trobem al llibre en forma d'arbre genealògic, destaquen el primer, Dagobert II, rei d'Austràsia, santa Imma d'Oeren, un senescal de França, Plektrudis, casada amb Pipí II, bisbes i diversos títols de noblesa dins el que avui és l'estat francès. Quan s'estableixen a Catalunya, tenen càrrecs de responsabilitat a Girona i Gualba d'on destaca el senyoriu a favor dels Renau, Sant Celoni i algun altre.

L'obra de Xavier Renau deu ésser probablement la que ha pogut recular més lluny un llinatge establert a Catalunya. *La Casa Abadal del Pradell* (Barcelona 1968), editada en honor de Ramon d'Abadal i de Vinyals, arribà fins al segle XI i abastava vint-i-cinc generacions. La de Renau el supera amb escriu perquè ha trobat documentació suficient, cosa que no va poder obtenir Abadal més enrera de la primèria del segle XI. Cal subratllar, doncs, la importància genealògica, onomàstica i històrica del llibre de Renau, que ens anuncia una altra obra molt més ampla sobre el mateix tema.

A.M.

Virgínia MARTÍNEZ MARTÍNEZ: *Els cognoms premianencs (1519-1975)*, "Les nostres arrels", núm. 12, Agrupació d'Estudis Científics i Culturals, Premià de Mar juny de 1992.-L'autora va fer la catalogació dels fons de la parròquia de Sant Pere de Premià (de Dalt) que inclou documents sacramentals, notariais i varis, des del començ del segle XVI. Així doncs hi trobarem els llibres de baptismes, de confirmacions, de matrimoni i d'òbits. L'autora ens dóna un índex alfabètic de cognoms dels llibres d'òbits i ens indica en quin segle hi apareixen per primera vegada. Els que es repeteixen més són Amat (8 vegades), Argimon (9 i des del segle XVI), Artigas (8), Badia (9), Botey (9 i des del segle XVI), Bruguera (9), Castellar (8 i des del segle XVI), Cisa (10), Colomer (9 i des del segle

XVI), Comas (8), Costa (9 i des del segle XVI), Duran (10 i des del segle XVI), Font (11 i des del segle XVI), Franquesa (10 i des del segle XVI), Godàs (8), Manent (11 i des del segle XVI), Mas (8), Moragas (8), Orriols (10 i des del segle XVI), Pi (11 i des del segle XVI), Pla (8), Puig (9), Pujol (8), Rafanell (10), Riera (11 i des del segle XVI), Roca (8), Roldós (9), Rossell (10 i des del segle XVI), Rosselló (8), Rovira (8), Sala (9 i des del segle XVI), Serra (8), Soler (9 i des del segle XVI), Tay (11 i des del segle XVI), Tió (11 i des del segle XVI), Torras (10 i des del segle XVI), Triadó (8), i Vilar (8).

L'inventari dona també unes noranta partides de terra, algunes pertanyents al terme de Vilassar i la majoria avui desconegudes, però documentades als segles XV i XVI. Hi trobem la Bassa de la Mare (deu ésser la que avui s'anomena Bassa de la Màdria?), la Linda (Llinda), La Pixotella (any 1537), nom d'arrel molt popular i que un rector volia bandejar al nostre segle per les connotacions fisiològiques. Els Sortells, Vallmosquera, etc. Finalment l'autora ens ofereix una llista de noms d'home i dona dels segles XV al XVII. Sembla que aquest esquema que publica la revista s'ampliarà en un inventari-llibre.

A.M.

Symposium internacional sobre els orígens de Catalunya (segles VIII-XI): Barcelona 1991. A les pàgines 54-55 de l'article de Mikel d'Epalza, *Descabdellament polític i militar dels musulmans a terres catalanes*, ens explica la denominació *Ifranji* o *Ifranja*, aplicada en àrab a catalans o a Catalunya.

Agustí VENTURA: *Una inscripció romana de Xàtiva ocultada a la investigació*, "Levante" València, 13-I-1993. L'autor hi desxifra una inscripció romana, apareguda prop de l'ermita de Sant Feliu de Xàtiva el 1991, que explica com Mistes ofereix un monument funerari a la seva muller Àgata. Ventura afirma que es tracta d'un matrimoni d'esclaus o lliberts d'origen grec i del segle II o principi del III d. de C.

Ramon AMIGÓ: *De ravalis endins*, s.a. (1991), suplement en forma de llibre del "Diari de Tarragona". Es tracta d'una cinquantena de carrers de Reus amb una història suscinta que sovint desfà tòpics o ens ofereix novetats i que el diari va regalar a tots els subscriptors.

Víctor SOROLLA: *Motaes de Fraga*, Casa de Fraga de Barcelona, s.a. (1990?). Recull uns 450 renoms de la població de Fraga. N'hi ha una part amb terminacions d'origen castellà i també la grafia de la "x" es dona amb la "ch" castellana. El conjunt és un bon treball d'arplega que caldria ampliar amb referències històriques i explicacions complementàries sobre l'origen, quan se sàpiga o se suposi.

MAPA DE CINCTORRES. Ferran Guardiola i Cèsar Canós han preparat un mapa del terme de l'esmentada població del País Valencià, que ha editat l'ajuntament. Fet a escala 1-10.000 hi destaquem alguns topònims: les Buitreres, el Fossar dels Moros, Bovalar, Sellumbres, les Tercianes, la Lloma, el Barranc de Pataquetes, la Llonguera, les Foies, etc. El mapa és ja una bona base per a un futur recull exhaustiu toponomàstic.